

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Naturskyddsföreningen

Till
Landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg

2022-04-13

Kopia
Klimat- och miljöminister Annika Strandhäll
Jordbruksverkets generaldirektör Christina Nordin

Stärkt hållbarhet och konkurrenskraft med en miljöersättning för vallodling i nya jordbrukspolitiken

Med anledning av EU-kommissionens synpunkter på Sveriges förslag till strategisk plan för jordbrukspolitiken 2023–2027, vill vi gemensamt föra fram behovet av en miljöersättning för vallodling.

EU-kommissionen riktar kritik mot att den svenska planen saknar tillräcklig ambition för ökad kolinlagring, biologisk mångfald och minskning av utsläpp från animalieproduktionen. Sverige bör dessutom överväga åtgärder som bidrar till att minska beroendet av fossila insatsmedel, både för att stärka livsmedelsberedskapen och för att minska klimatpåverkan. Rysslands krig i Ukraina blottlägger sårbarheter i livsmedelsförsörjningen och EU-kommissionen uppmanar nu alla medlemsländer att revidera sin jordbrukspolitik för att öka beredskapen och resiliensen i jordbrukssektorn.

EU-kommissionen föreslår därför att regeringen gör ändringar i den strategiska planen för att förbättra miljö- och klimatprestandan. En ersättning för vallodling svarar mycket väl upp mot dessa önskemål.

Vallodling bidrar till:

- **Ökad kolinlagring.** Vallodling binder runt 600 kg kol per hektar och år, vilket är mer än någon annan jordbruksgröda. De fleråriga gräs och örter som ingår i vallodling bygger större rotsystem än några andra grödor, vilket gör att mullhalten i marken ökar. Mer mull i jordarna ökar kolinbindningen likväl som möjligheten att bättre stå emot klimatförändringar. Gräs- och klöverbullar är också mindre känsliga för torra respektive stora mängder nederbörd. Ettåriga grödor, som spannmål, minskar ofta kolmängden i marken, vilket gör att vallodling behövs för att balansera denna negativa effekt.
- **Biologisk mångfald.** Vallodling har goda effekter på jordhälsa och mikrolivet (mångfalden i åkerjorden). Vallen innebär ofta inblandning av blommande växter vilket gynnar pollinerare. Vallen är också en viktig avbrottsgröda som skapar mer hållbara växtföljder. Vall i växtföljden i spannmålsintensiva bygder och på gårdar med i huvudsak växtodling innebär minskade risker med växtskadegörare och förlust av växtnäringssämnen - och bidrar till mer hållbara gödnings- och växtskyddsstrategier med minskat behov av insatsmedel. Extensivt skötta

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Naturskyddsföreningen

vallar, som slås och skördas efter att blommande växter har satt frö, är särskilt betydelsefulla för den biologiska mångfalden och utvecklar med tiden ängsmarkskaraktär.

- **Ökad självförsörjningsförmåga i produktionen.** Vallfoder är det mest hållbara fodret till våra idisslande djur, och ju mer högkvalitativ vallodling vi har i landet desto mer av våra idisslares foderstater skulle kunna utgöras av grovfoder med höga proteinhalter, vilket minskar behovet av importerade proteinfodermedel. Vall i växtföljd med ettåriga grödor som spannmål och oljeväxter ger även minskade behov av insatsmedel som handelsgödsel och kemiska växtskyddsmedel i odlingen.

Om ersättning till vallodling uteblir i kommande jordbrukspolitik finns risk att djurgårdar väljer att odla ettåriga grödor till foder, till exempel majs eller spannmål för helsädesensivering, i stället för vall. Det skulle direkt leda till förlust av kol i jordbruksmarken, i stället för inlagring av kol som efterfrågas av politiken och som lyfts som en nödvändig klimatåtgärd i den senaste IPCC-rapporten "Klimat i förändring 2022-att begränsa klimatförändringen".

En miljöersättning för vallodling skulle stärka konkurrenskraften hos de ekonomiskt hårt pressade mjölk- och nötköttsproducenterna. Flera av de nya ettåriga miljöersättningarna i regeringens förslag till strategisk plan är främst riktade till växtodlingsgårdar i slättbygd, och genom att införa en miljöersättning för vall skulle denna obalans justeras.

I linje med EU-kommissionen förespråkar undertecknande organisationer en översyn av den strategiska planen, och förordar att regeringen skjuter till ytterligare nationell medfinansiering för att möjliggöra en ny miljöersättning för odling av vall. Den befintliga ersättningen till vallodling har utmaningar i utformning och villkor, men vi är övertygade om att det går att utforma en ersättning som är ändamålsenlig och enkel att administrera. Den nuvarande ersättningsnivån är inte heller tillräcklig hög för att skapa incitament för odling av vall som avbrottsgröda i växtföljd med ettåriga grödor på gårdar utan djur. Därför bör en ny vällersättning vara utformad så att odling av vall främjas *både* i växtföljd med ettåriga grödor på renodlade växtodlingsgårdar i spannmålsdominerade bygder, och för alla de djurgårdar som har en väl utvecklad odling av vall.

Undertecknande organisationer bidrar gärna vidare i arbetet med exakt utformning av en ersättning till vällen, och har även detaljerade förslag och synpunkter på vad som kan göras bättre än dagens ersättning. Flera av dessa har redan skickats in i samband med arbetet med att ta fram den strategiska planen.

Genom att införa en miljöersättning för vallodling kan Sverige främja kolinlagring, biologisk mångfald och konkurrenskraft och därmed bättre möta EU-kommissionens förväntningar på ökad miljö- och klimatprestanda i den nya jordbrukspolitikerna.

Palle Borgström, Ordförande Lantbrukarnas Riksförbund
Erika Olsson, Ordförande Ekologiska Lantbrukarna
Gustaf Lind, Generalsekreterare Världsnaturfonden WWF
Karin Lexén, Generalsekreterare Naturskyddsföreningen